

ELEKTRONICKÁ KOMUNIKACE SE SPRÁVCEM DANĚ - PŘÍNOSY A NEDOSTATKY

MILAN BÁRTA

Právnická fakulta, Masarykova univerzita, ČR

Abstract in original language

V posledních několika letech dochází k výraznému rozvoji elektronické komunikace při správě daní, k čemuž přispělo zejména uvedení datových schránek do praxe. To umožnilo správci daně elektronická podání nejenom přijímat, ale rovněž svá rozhodnutí v elektronické podobě odesílat. Podporován je také portál pro elektronická podání. Jak bylo zjištěno, elektronická komunikace nepřináší jen mnoho výhod, ale má i mnoho nedostatků, jež by bylo vhodné minimalizovat.

Key words in original language

elektronická komunikace, datové schránky, správce daně, daňový portál

Abstract

In last few years we have seen a significant expansion of electronic communication in tax administration to which the introduction of data boxes has largely contributed. This allowed the tax administrators not only to receive electronic tax returns, but also to send their own decisions concerning them. The so-called Tax Portal for electronic filing of tax returns is fostered as well. But, as it has been found out, electronic communication does not bring only many benefits, but it has also a lot of drawbacks which should be minimized.

Key words

electronic communication, data boxes, Tax Portal, tax authority

1 Úvod

V posledních několika letech se výraznějším způsobem rozvíjí elektronická komunikace při správě daní. To je způsobeno nejen tím, že správce daně může elektronická podání přijímat, ale také písemnosti adresované daňovým subjektům v elektronické podobě odesílat. Dalším faktorem, který způsobuje nárůst elektronické komunikace, je skutečnost, že některá podání musí být vůči správci daně učiněna pouze v elektronické formě a odeslána elektronickou cestou. Povinnost odesílat specifikovaná podání jen elektronicky nemá pouze výhody, ale objevuje se i mnoho nedostatků, na které bude poukázáno níže a jež by bylo vhodné odstranit, aby mohlo docházet k dalšímu rozvoji elektronické komunikace jako modernímu prostředku komunikace občana s veřejnou správou.

Zatímco v roce 2003 bylo se zaručeným elektronickým podpisem učiněno 4060 podání, v roce 2008 to již bylo 179 880 podání a v roce 2010 již 462 749 podání.¹ Z těchto několika málo čísel můžeme vidět, jak dynamicky dochází k rozvoji elektronické komunikace se správcem daně. Koncem roku 2009, konkrétně od 1. listopadu, došlo k dalšímu zlomovému okamžiku v elektronické komunikaci, kdy spuštěním datových schránek bylo umožněno, že i správce daně jako orgán veřejné moci může zasílat své písemnosti daňovým subjektům, jež mají aktivní datovou schránku, v elektronické podobě. Došlo tak k nové dynamice v elektronické komunikaci orgánu veřejné moci s občany jako fyzickými osobami a rovněž s právníckými osobami. S ohledem na zatím relativně krátkou dobu existence datových schránek není možné srovnávat vývoj této komunikace na delší časové ose, jako je tomu u podání přes elektronickou podatelnu správce daně uvedených výše.

2 Možnosti elektronických podání

2.1 Elektronická podatelna – aplikace pro elektronická podání se zaručeným elektronickým podpisem

Přijetí zákona č. 227/2000 Sb., o elektronickém podpisu, ve znění pozdějších předpisů, umožnilo, aby byly elektronické dokumenty podepisovány kvalifikovaným certifikátem. V případě podání vůči správci daně je tímto kvalifikovaným certifikátem zaručený elektronický podpis, který dle § 2 odst. 1 písm. b) zákona o elektronickém podpisu musí splňovat následující požadavky: je jednoznačně spojen s podepisující osobou; umožňuje identifikaci podepisující osoby ve vztahu k datové zprávě; byl vytvořen a připojen k datové zprávě pomocí prostředků, které podepisující osoba může udržet pod svou výhradní kontrolou; je k datové zprávě, ke které se vztahuje, připojen takovým způsobem, že je možno zjistit jakoukoliv následnou změnu dat. Tyto požadavky by měly zajistit jednoznačnou autentizaci podepisující osoby a zároveň zaručit, že dokument po svém podpisu nebude měněn, resp. veškeré případné změny budou zjištělné. Zákon o elektronickém podpisu tak přinesl první krok pro elektronickou komunikaci s orgány veřejné správy.

Na základě zákona o elektronickém podpisu pak bylo přijato nařízení vlády č. 495/2004 Sb., kterým se provádí zákon č. 227/2000 Sb., o elektronickém podpisu a o změně některých dalších zákonů (zákon o elektronickém podpisu), ve znění pozdějších předpisů, které stanovilo podmínky pro orgány veřejné správy pro provozování elektronické podatelny, prostřednictvím které je umožněno přijímat datové zprávy jako podání fyzických a právníckých osob orgánu veřejné moci. Orgán veřejné moci má informační povinnost, a to podle § 3 odst. 1 výše zmíněného nařízení vlády,

¹ Zdroj: http://cds.mfcr.cz/cps/rde/xchg/cds/xsl/dane_elektronicky_416.html?year=0

kdy je jeho povinností zveřejnit elektronickou adresu elektronické podatelny a dále informaci, zda je určena pro přijímání veškerých podání nebo jen podání určitého obsahu, dále se zveřejňují další kontaktní údaje pro přijímání datových zpráv na technických nosičích a rovněž způsob potvrzení přijetí datové zprávy.

Ve věcech daňových podání podávaných na základě zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů, není elektronickou podatelnou emailová adresa, jak to bývá obvyklé u jiných správních orgánů, ale je to webová adresa <http://eds.mfcr.cz>, která umožní přístup do Aplikace elektronických podání (dále v textu aplikace EPO), která byla pro daňové subjekty připravena ministerstvem financí. Důvodem je zejména skutečnost, že podání pro daňovou správu jsou specifického charakteru, neboť většina takových podání jsou daňová tvrzení k různým daním. Tato podání jsou přesně strukturovaná s vymezeným povinným obsahem v souladu s vydanými formuláři. Aplikace EPO provozovaná v rámci daňového portálu tak umožňuje daňovým subjektům interaktivním způsobem vyplnit daňové přiznání ke konkrétní dani či jinou písemnost (např. žádost o vrácení přeplatku). Před samotným podepsáním a odesláním navíc zkontroluje písemnost, zda neobsahuje chyby nebo zda nechybí vyplnění některý z povinných údajů. V případě, že jsou v písemnosti nalezeny chyby, které by zcela znemožnily správci daně podání elektronicky zpracovat v informačním systému, není daňovému subjektu vůbec umožněno přejít do fáze podepisování a odesílání datové zprávy a daňový subjekt je nucen nejprve tyto chyby odstranit. Podání může obsahovat i jiné chyby, na které je sice daňový subjekt upozorněn a jejichž odstranění by bylo žádoucí, avšak odeslání datové zprávy obsahující tento druh chyb nezpůsobí správci daně nemožnost přečíst a zpracovat datovou zprávu v informačním systému. V konečné fázi potom dojde k připojení elektronického podpisu a následnému odeslání datové zprávy s elektronickým podpisem. Poté je daňovému subjektu umožněno uložit si potvrzení o odeslání datové zprávy, které slouží k případnému prokázání odeslání takového podání. Daňový subjekt obdrží rovněž číslo podání a vygenerované heslo, kterým může stav svého podání následně sledovat.

Domnívám se, že aplikace EPO představuje pro daňový subjekt znalý práce na počítači pohodlný způsob komunikace se správcem daně a rovněž pohodlný způsob vyplňování daňových přiznání a ostatních podání pro správce daně. Prostředí pro aplikaci EPO je uživatelsky velmi přívětivé a jak již bylo výše uvedeno, svojí interaktivností velmi napomáhá tomu, aby podání, zejména daňové přiznání, obsahovalo veškeré nezbytné informace pro správce daně. Avšak i zde můžeme nalézt některé nedokonalosti, jež by bylo vhodné upravit a o nichž bude pojednáno níže.

2.2 Elektronická podání bez zaručeného elektronického podpisu

Většina daňových subjektů prozatím zaručeným elektronickým podpisem nedisponuje. I přesto mohou a v některých případech dokonce musí učinit podání elektronickou cestou. Podle § 71 odst. 3 daňového řádu má účinky podání rovněž úkon učiněný vůči správci daně za použití datové zprávy bez uznávaného elektronického podpisu nebo za použití jiných přenosových technik, které je správce daně způsobilý přijmout, pokud je toto podání do 5 dnů ode dne, kdy došlo správci daně, potvrzeno nebo opakováno, tzn. takové podání je do pěti dnů potvrzeno písemným podáním, ústně do protokolu, datovou zprávou se zaručeným elektronickým podpisem, nebo datovou zprávou odeslanou prostřednictvím datové schránky. Nejčastěji využívaným způsobem potvrzení datové zprávy bez zaručeného elektronického podpisu je potvrzení písemným podáním.

V aplikaci EPO se postup pro učinění takového podání liší až v samotném závěru. Po odstranění chyb podání pak ve fázi podepisování zvolí daňový subjekt možnost odeslat datovou zprávu bez podepsání zaručeným elektronickým podpisem. Datová zpráva je tedy odeslána a daňovému subjektu aplikace nabídne vytištění potvrzení datové zprávy (tzv. e-tiskopis), který obsahuje veškeré relevantní informace o datové zprávě. Daňovému subjektu je tak opět usnadněno potvrzení datové zprávy, neboť, doručí-li tento e-tiskopis správci daně v souladu s § 71 odst. 3 daňového řádu do 5 dnů od poslání datové zprávy, má učiněná datová zpráva účinky elektronického podání. Podání však může daňový subjekt učinit i emailovou zprávou, která však musí být potvrzena postupem uvedeným výše.

2.3 Podání učiněné prostřednictvím datové schránky

Nejnovějším způsobem elektronické komunikace je možnost činit podání prostřednictvím datových schránek, jež byly zavedeny zákonem č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, ve znění pozdějších předpisů (dále v textu zákon o elektronických úkonech). Tímto zákonem byly orgánům veřejné správy, právníkům osobám zapsaným v obchodním rejstříku a dalším osobám, o nichž to zákon stanovil (např. insolvenční správci nebo soudní exekutoři), zřízeny a aktivovány od 1. listopadu 2009 datové schránky, prostřednictvím kterých mohou tyto subjekty spolu komunikovat. Tento zákon umožnil, aby orgány veřejné moci zasílaly své dokumenty ostatním osobám majícím zřízenou datovou schránku v elektronické podobě. Díky tomu byl zaveden i směr komunikace od orgánu veřejné moci k fyzické nebo právníce osobě mající zřízenou datovou schránku. Rovněž je umožněno, aby fyzické nebo právníce osoby činily podání vůči orgánům veřejné moci prostřednictvím datové schránky. Datová zpráva zasláná prostřednictvím datové schránky nemusí být opatřena zaručeným elektronickým podpisem, neboť samotné zaslání datovou schránkou, k níž má přístup pouze osoba oprávněná jednat, je

dostatečnou autentizací. Na zákon o elektronických úkonech pak navazuje vyhláška č. 194/2009 Sb., o stanovení podrobností užívání a provozování informačního systému datových schránek, ve znění pozdějších předpisů, která mimo jiné stanoví závazné formáty datových souborů, které je možné přes datovou schránku doručit (jsou to např. běžně používané formáty dokumentů DOC, XLS, PDF, apod.).

Každému finančnímu úřadu byla tedy zřízena datová schránka, do níž může daňový subjekt učinit podání, má-li svoji vlastní datovou schránku. Jak již bylo uvedeno výše, pro podání ve věci daňových přiznání je nutné podávat daňové tvrzení na předepsaném formuláři v souladu s § 72 odst. 1 daňového řádu. Pro elektronická podání je pak v § 72 odst. 3 daňového řádu stanoveno, že lze takové podání provést i datovou zprávou ve formátu a struktuře zveřejněné správcem daně. Pro podání přes aplikaci EPO toto ustanovení nemá praktického významu, neboť samotná aplikace podání v požadované struktuře provede. Avšak u datových schránek má toto ustanovení mimořádný význam. Aby mohl správce daně daňové tvrzení zpracovat v informačním systému, musí být prostřednictvím datové schránky podáno v předepsaném formátu a struktuře. Byl vydán Pokyn D-349, kterým ministerstvo financí stanovilo formát a strukturu takové datové zprávy. Dle tohoto pokynu musí být daňové tvrzení podáno ve formátu XML při splnění dalších podmínek. Tato povinnost není vždy ze strany daňových subjektů dodržována, neboť zasílají daňové tvrzení v jiných formátech, např. PDF nebo jako obrázek JPG, a jedná se tak v souladu s výše uvedeným o vadu podání, která musí být dle příslušných ustanovení daňového řádu odstraněna.

Z pohledu právní teorie lze diskutovat o vhodnosti úpravy závazného formátu pro datovou zprávu v pouhém pokynu ministerstva financí, ačkoliv daňový řád předpokládá pouhé zveřejnění závazného formátu, nikoliv stanovení. Přesto pokyn není obecně závazným právním aktem a bylo by vhodnější stanovit závazný formát a strukturu datové zprávy vyhláškou ministerstva financí, i s ohledem na skutečnost, že nedodržení závazného formátu má za následek vadu podání, která musí být postupem dle daňového řádu odstraněna. Navíc tento pokyn v podstatě zužuje možnost použití různých formátů pro podání tak, jak je stanovuje prováděcí vyhláška k zákonu o elektronických úkonech.

3 Povinnost učinit elektronické podání

Prozatím byly popsány způsoby, kterými může daňový subjekt učinit elektronické podání vůči správci daně. Od 1. ledna 2010 však byla v zákoně č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů (dále v textu zákon o dani z přidané hodnoty), stanovena povinnost podat souhrnné hlášení formou datové zprávy, která je opatřena uznávaným elektronickým podpisem, nebo která je odeslána prostřednictvím datové

schránky, vždy ve formátu, struktuře a s údaji stanovenými správcem daně.² Pro mnoho daňových subjektů tak poprvé vyvstala povinnost učinit podání pouze elektronickou cestou, přičemž dříve možnosti elektronického podání vůbec neznaly. Ačkoliv z předmětného ustanovení vyplývala povinnost učinit podání pouze formou datové zprávy opatřené zaručeným elektronickým podpisem, dovedilo ministerstvo financí po vyhodnocení možných problémů, že lze akceptovat rovněž elektronické podání bez zaručeného elektronického podpisu za předpokladu splnění podmínky potvrzení takové datové zprávy do pěti dnů jiným způsobem. Ustanovení § 102 bylo novelizováno a s účinností od 1. dubna 2011 je výslovně umožněno podat souhrnné hlášení elektronickou cestou bez zaručeného elektronického podpisu, přičemž takové podání musí být potvrzeno daňovým subjektem ve lhůtě pro podání souhrnného hlášení za podmínek stanovených v daňovém řádu.³ Do zákona o dani z přidané hodnoty bylo tedy vloženo speciální procesní ustanovení pro podávání souhrnných hlášení oproti daňovému řádu.

S novelou zákona o dani z přidané hodnoty účinnou od 1. dubna 2011 přibyla další povinnost elektronických podání vůči správci daně. S rozšířením režimu přenesené daňové povinnosti dle § 92a zákona o dani z přidané hodnoty kromě dodání zlata také na zboží uvedené v příloze č. 5 k zákonu (je to např. kovový odpad či šrot přesně vymezený) byla uložena daňovým subjektům, které uskutečňují nebo přijímají zdanitelná plnění v režimu přenesené daňové povinnosti vést evidenci pro daňové účely a v souladu s § 92a odst. 6 pak výpis z této evidence předložit správci daně ve lhůtě pro podání daňového přiznání, opět ve formátu a struktuře stanovené správcem daně. Jelikož se jedná o zcela novou právní úpravu, bude k tomu vydán pokyn řady D, který závazný formát a strukturu stanoví, opět se bude jednat o formát XML za stanovených podmínek. Ačkoliv to v zákoně není stanoveno, implicitně ze znění tohoto ustanovení vyplývá, že půjde takové podání učinit pouze elektronickou cestou. Nejvíce využívanými možnostmi bude dle předpokladu jistě aplikace EPO pro podání se zaručeným elektronickým podpisem či bez něho, nebo datová schránka. Nic samozřejmě nebrání tomu, aby podání učinil daňový subjekt také na technickém nosiči dat přímo u správce daně. Vzhledem ke složitosti a nutnosti dostavit se osobně na podatelnu správce daně však toto využíváno zřejmě nebude.

4 Přínosy elektronických podání

² § 102 odst. 2 zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění účinném do 31. března 2011

³ § 102 odst. 2 zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění účinném od 1. dubna 2011

Přínosy elektronické komunikace daňového subjektu se správcem daně jsou relativně zřejmé. Nejdůležitějšími je jistě rychlost, snadnost a dostupnost učinit podání. Daňový subjekt může učinit podání v podstatě kdekoliv má přístup k internetu, za předpokladu, že má rovněž elektronický podpis nebo používá datovou schránku. Podání učiněné prostřednictvím datové schránky je doručeno dodáním do datové schránky správce daně a rovněž podání učiněné prostřednictvím aplikace EPO dorazí správci daně velmi rychle, i když zde již mírné zpoždění nastává z důvodů provádění kontrol podání a ověřování elektronického podpisu. Dalším faktorem je pak možnost učinit podání v kteroukoliv denní dobu. Daňový subjekt tak není vázán na úřední hodiny správce daně nebo na otevírací hodiny poštovního doručovatele. Pokud lhůta pro učinění podání má uplynout dnešním dnem, stačí, když učiní elektronické podání ve 23:59 h tohoto dne, přičemž podání osobně či poštovní zásilkou by již učinit nemohl. Dalším nesporným přínosem podání učiněného elektronickou cestou je jednoznačné potvrzení o učinění podání. V případě, že daňový subjekt učiní podání obyčejnou poštovní zásilkou, nemůže mít 100% jistotu, že podání správci daně dorazí a v případě, že by tomu tak nebylo, nemá prakticky žádný důkazní prostředek k prokázání opaku. V případě elektronického podání však vždy obdrží potvrzení o učiněném podání.

5 Nedostatky elektronických podání

Ačkoliv výše popsané možnosti elektronických podání představují snadný způsob komunikace daňových subjektů se správcem daně, v praxi nalezneme některé problémy, s nimiž se musí daňové subjekty nebo i správce daně potýkat a jejichž vyřešení by bylo vhodné za účelem dalšího rozvoje elektronické komunikace.

5.1 Právnícké osoby, u nichž právní úkon musí být učiněn více než jednou osobou

Komplikace s elektronickými podáními mají právnícké osoby, které mají stanovami či společenskou smlouvou stanoveno, že učinit právní úkon musí alespoň dvě osoby statutárního orgánu. V praxi se to vyskytuje zejména u společností s ručením omezeným, kdy jménem této osoby jednájí nejméně dva jednatele, nebo u akciových společností, kdy jednájí nejméně dva členové představenstva.

V těchto případech je použití datové schránky značně omezeno, neboť samotným odesláním podání z datové schránky není zaručena autentizace dvěma osobami. Vyplývá to z § 18 odst. 2 zákona o elektronických úkonech, podle něhož úkon učiněný osobou oprávněnou jednat za právníckou osobu prostřednictvím datové schránky má stejné účinky jako úkon učiněný písemně a podepsaný, ledaže jiný právní předpis nebo vnitřní předpis požaduje úkon více z uvedených osob. V takovém případě je nutné podepsat písemnost zasílanou datovou schránkou dvěma elektronickými podpisy, neboť "elektronický podpis je nutné použít tam, kde je v listinné

podobě vyžadován ověřený podpis, nebo tam, kde je nutné, aby dokument podepsalo více osob. Bude tedy nutný například u společností, jejichž stanovy vyžadují u dokumentů podpisy více členů statutárního orgánu."⁴

Rovněž učinit podání prostřednictvím aplikace EPO není v tomto případě snadnou záležitostí. Aplikace neumí prozatím připojit k elektronickému podání více elektronických podpisů. Jelikož se jedná primárně o technické omezení způsobené nedokonalostí aplikace, stanovil správce náhradní postup, jak učinit podání, které musí být podepsáno dvěma osobami. Zjednodušeně řečeno je nutné podání rozdělit ve dvou krocích na dvě podání a zaslat každé s jiným elektronickým podpisem.

Posledním a daňovými subjekty nejčastěji využívaným způsobem elektronického podání, neboť se jedná oproti ostatním způsobům o nejjednodušší postup, je pak možnost učinit podání prostřednictvím aplikace EPO bez zaručeného elektronického podpisu, přičemž potvrzení, např. e-tiskopis, je podepsáno osobami oprávněnými jednat za právnickou osobu a zasláno správci daně. Jak již vyplývá z výše uvedeného, každé podání učiněné elektronicky bez zaručeného elektronického podpisu, je svým charakterem „náhradní“ způsob podání, neboť ze své podstaty není plně elektronickým úkonem, když potvrzení vyžaduje buď osobní návštěvu správce daně či zaslání potvrzení poštou, což nese dodatečné náklady. Nutno však poznamenat, že bude ještě dlouhou dobu existovat velké množství daňových subjektů, které nebudou mít vlastní elektronický podpis a nebudou mít zřízenou datovou schránku. Pro ně pak zůstane jedinou možností učinit způsobem uvedeným v začátku tohoto odstavce.

Z důvodu existence nemalého množství právnických osob, jejichž jménem musí jednat více než jedna osoba (nejčastěji dvě), by bylo vhodné provést změny v zákoně o elektronických úkonech takovým způsobem, aby bylo zajištěno, že dokument odeslaný prostřednictvím datové schránky byl autorizován požadovaným počtem osob oprávněných jednat za právnickou osobu. Ačkoliv se jedná o složitou záležitost, jistě by mohlo být požadovaného dosaženo např. nutností přihlásit se do datové schránky více osobami, aby bylo umožněno zaslat datovou zprávu.

5.2 Lhůty pro potvrzení podání učiněného bez zaručeného elektronického podpisu

Odhlédneme-li od skutečnosti, že různé procesně právní předpisy upravují lhůtu pro potvrzení podání učiněného bez zaručeného elektronického podpisu odlišně – např. občanský soudní řád⁵ stanoví lhůtu 3 dny, zatímco

⁴ Právnická osoba zapsaná v OR, verze 1.0 [online]. 2011. [cit. 2011-04-20]. Dostupný na WWW: <<http://www.datoveschranky.info/mp-pravnicka-osoba/>>.

⁵ § 42 odst. 3 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů

správní řád⁶ stanoví shodně s daňovým řádem lhůtu 5 dnů, došlo s novelou zákona o dani z přidané hodnoty účinnou od 1. dubna 2011 k rozdělení lhůt i při správě daní.

Zatímco obecně je v § 71 odst. 3 daňového řádu stanovena povinnost potvrdit elektronické podání bez zaručeného elektronického podpisu do pěti dnů od podání elektronické zprávy, pro podání souhrnného hlášení byla v § 102 odst. 2 zákona o dani z přidané hodnoty stanovena speciální úprava, podle níž musí být takové podání potvrzeno ve lhůtě pro podání souhrnného hlášení. Dochází zde tedy k porušení 5denní obecné lhůty a učiní-li daňový subjekt podání souhrnného hlášení výrazně dříve před termínem pro jeho podání, má delší lhůtu pro potvrzení takové zprávy u správce daně. Právní úprava však vůbec nepočítá se skutečností, že daňový subjekt souhrnné hlášení v zákonné lhůtě nepodá a učiní je až po stanovené lhůtě. Poté tedy opět nastupuje aplikace obecné právní úpravy obsažené v daňovém řádu. Vzhledem k tomu, že s novelou zákona o dani z přidané hodnoty přibude nová povinnost zasílat výpisy z evidence pro daňové účely v souvislosti s režimem přenesené povinnosti, jak již bylo uvedeno výše, a u tohoto ustanovení není stanoveno žádné speciální pravidlo pro jejich podávání, použije se opět obecné pravidlo v daňovém řádu. Speciální ustanovení pro podání souhrnného hlášení je tak nekoncepčním prvkem, který oproti předpokladům v důvodové zprávě k novele zákona o dani z přidané hodnoty, podle níž má dojít k usnadnění podání pro daňové subjekty, přinese spíše zmatení daňových subjektů, když u jednoho druhu podání bude existovat zcela nesystematická výjimka, přičemž u ostatních nikoliv. Bylo by tedy vhodné § 102 zákona o dani z přidané hodnoty při další novele upravit a výjimku odstranit, neboť se domnívám, že tolik předpokládaných přínosů mít nebude a pro daňové subjekty bude snazší používat jedno obecné pravidlo stanovené v daňovém řádu.

6 Závěr

Byly představeny jednotlivé způsoby elektronických podání, které v současné době daňový subjekt může použít pro podání v daňových záležitostech vůči správci daně, pomineme-li možnost učinit elektronické podání přinesením podání správci daně na technickém nosiči dat, neboť se nejedná o dálkovou elektronickou komunikaci bez nutnosti navštívit správce daně, o které bylo především pojednáno.

Jak můžeme vidět, elektronická komunikace se rozvíjí, a to nejen na dobrovolné bázi, ale rovněž na povinnostní bázi, kdy je to již více než jeden rok, co byla ve správě daní zákonodárcem zavedena povinnost učinit podání pouze prostřednictvím datové zprávy. Z naznačeného lze usuzovat, že trend elektronizace při správě daní bude i nadále pokračovat a podání činěných

⁶ § 37 odst. 4 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů

povinně v elektronické formě bude přibývat, i třeba jen u vybraných daňových subjektů. Mezi neoddiskutovatelné přínosy elektronické komunikace patří zejména rychlost komunikace, snížení nákladů, neboť v případě plně elektronického podání odpadá nutnost zaslání poštou, a dále rovněž časová úspora, kdy není nutné podání doručit osobně na podatelně správce daně. Při elektronické komunikaci však dochází i k některým problémům, na něž bylo poukázáno, ať už se jedná o stanovení závaznosti formy a struktury datové zprávy pouhým pokynem, nebo o stanovení různých lhůt pro potvrzení datové zprávy bez zaručeného elektronického podpisu. V rámci těchto nedostatků byly rovněž navrženy úpravy *de lege ferenda*, které by mohly usnadnit elektronickou komunikaci se správcem daně a podpořit její další rozvoj.

Literature:

- Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 227/2000 Sb., o elektronickém podpisu, ve znění pozdějších předpisů
- Nařízení vlády č. 495/2004 Sb., kterým se provádí zákon č. 227/2000 Sb., o elektronickém podpisu a o změně některých dalších zákonů (zákon o elektronickém podpisu), ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, ve znění pozdějších předpisů
- Vyhláška č. 194/2009 Sb., o stanovení podrobností užívání a provozování informačního systému datových schránek, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů
- Česká daňová správa: Počty elektronických podání prostřednictvím aplikace EPO [online]. 2011. [cit. 2011-04-20]. Dostupný na WWW: <http://cde.mfcr.cz/cps/rde/xchg/cde/xsl/dane_elektronicky_416.html?year=0>.
- Právnícká osoba zapsaná v OR, verze 1.0 [online]. 2011. [cit. 2011-04-20]. Dostupný na WWW: < <http://www.datoveschranky.info/mp-pravnicka-osoba/>>.

Contact – email

milbarta@seznam.cz